

Legislation Institute of the Verkhovna Rada of Ukraine
National Security and Defense Council of Ukraine
Odessa State University of Internal Affairs
Odessa Military Academy
National Academy of the Security Service of Ukraine
Odessa National Maritime University
National University of Water and Environmental Engineering
Institute of Criminal Law and Applied Criminology (Chisinau)
Siedlce University of Natural Sciences and Humanities
Gdansk University of Physical Education and Sport
Center for Ukrainian and European Scientific Cooperation

International scientific conference

**MARITIME SECURITY
OF THE BALTIC-BLACK SEA REGION:
CHALLENGES AND THREATS**

December 23, 2021

Volume 2



2021

International scientific conference «Maritime security of the Baltic-Black sea region: challenges and threats» : conference proceedings, December 23, 2021. Odessa : Izdevnieciba «Baltija Publishing», 420 pages.

ORGANISING COMMITTEE

Foreign members of the Organizational Committee:

Kanels Juris – PhD in polit., Rector of the Transport and Telecommunication Institute (the Republic of Latvia);

Buzhor Valerii Heorhiiiovych – Doctor of Law, Professor, Rector of the Institute of Criminal Law and Applied Criminology, President of the Independent Criminological Association of the Republic of Moldova (the Republic of Moldova);

Stanislaw Topolewski – Phd hab., retired Colonel, Prof., Siedlce University of Natural Sciences and Humanities, Director of the Institute of Security Studies (the Republic of Poland);

Skalski Dariusz – Dr. hab. Prof., Gdansk University of Physical Education and Sport (the Republic of Poland);

Vareikis Vyantas – Doctor of Humanities, Professor, Leading Research Fellow, Institute of Baltic Region History and Archaeology, Klaipėda University (the Republic of Lithuania);

Petryk Artem – PhD in History, Senior Research Fellow, Institute of Baltic Region History and Archaeology of Klaipėda University (Republic of Lithuania).

Ukrainian members of the Organizational Committee:

Kuznichenko Serhii Oleksandrovych – Doctor of Law, Professor, Honored Worker of Science and Technology of Ukraine, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Rector of Odessa State University of Internal Affairs;

Prokofieva-Yanchylenko Dariia Mykhailivna – Doctor of Law, Honored Lawyer of Ukraine, Head of the Interdepartmental Research Center for Organized Crime at the National Security and Defense Council of Ukraine;

Kurovska Iлона Anatoliivna – PhD in Law, Senior Research Associate, Director of the Legislation Institute of the Verkhovna Rada of Ukraine;

Rudenko Serhii Vasylovych – Doctor of Engineering, Professor, Rector of Odessa National Maritime University;

Kliat Yurii Oleksandrovych – PhD in Engineering, Colonel, Deputy Head of Odessa Military Academy;

Cherniak Andrii Mykolaiovych – Doctor of Law, Professor, Colonel, Rector of the National Academy of the Security Service of Ukraine;

Grygus Ihor Mykhailovych – Doctor of Medical Sciences, Professor, Director the Educational and Scientific Institute of Health Care of the National University of Water and Environmental Engineering;

Vikhliaiev Mykhailo Yuriiiovych – Doctor of Law, Professor, Director of the Center for Ukrainian and European Scientific Cooperation.

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

CONTENTS

WELCOME REMARKS

Богдан ДРАП'ЯТИЙ 14

THE STATUS OF INTERREGIONAL AND NATIONAL STRATEGIES FOR MARITIME SECURITY

Проблеми функціонування морського транспорту і безпека України

Бублик О. І., Сикало А. В...... 16

Розробка методології системного підходу до проблем кібербезпеки на борту судна

Волошинов С. А., Кравцова Л. В., Зайцева Т. В. 19

Трансформація політики НАТО щодо Чорноморського регіону після окупації Криму

Горюнова Є. О...... 23

Стратегічні напрями морських наукових досліджень

Давидова Т. О...... 27

Морське право України в умовах глобалізації

Котковський В. С. 29

Трансформація української національної безпеки в умовах війни з Росією

Лісовський В. М...... 31

Вплив глобальних ризиків на інформаційно-правове забезпечення морської безпеки

Львова Є. О., Юрченко М. М. 35

MARITIME SECURITY COOPERATION OF THE BALTIC-BLACK SEA STATES

Україна та нові альянси у Балто-Чорноморському регіоні: питання безпеки

Автушенко І. Б...... 39

Політологічні вектори Балто-Чорноморського співробітництва: ретроспективний аспект та сучасний контекст

Клачко В. М...... 42

Роль міжнародної морської організації в забезпеченні морської безпеки України у Балто-Чорноморському регіоні

Мануїлова К. В., Колеснікова К. С., Пурцхванідзе О. В...... 46

Морська безпека Чорноморського регіону за часів Козацько-Гетьманської держави (середина XVII – початок XVIII ст.) Подкупко Т. Л.	49
Роль балтійсько-чорноморського співробітництва у зовнішньо-економічній діяльності України Савельєва А. С.	52
MODERN MILITARY THREATS IN THE BALTIC-BLACK SEA REGION AND COUNTERMEASURES	
Історичний погляд військових загроз у Балто-Чорноморському регіоні Демчук Л. І., Алпатова О. М.	55
Hybrid war as a modern threat in the Baltic-Black Sea region Dykun V. G., Stasiuk V. V., Peretiakko D. O.	59
Роль Військово-Морських Сил України у політичному протиборстві: інформаційний аспект Завгородня Ю. В.	63
Інформаційно-психологічна війна та інтереси Росії в Чорноморському регіоні Козьма В. В.	66
Україна – Туреччина: шлях до стратегічного партнерства Матвєєва Л. Г.	70
Геополітичні загрози політиці безпеки в Балто-Чорноморському регіоні Надобко О. О.	73
Інтенсифікація регіональних партнерств України у контексті сучасних військових загроз у Балто-Чорноморському регіоні Ткачук Н. І.	76
INTERNATIONAL AND NATIONAL STATUTORY SUPPORT OF MARITIME SECURITY	
Правова політика держави в галузі контролю за вчиненням злочинів, пов'язаних з незаконним переміщенням речей через митну територію України Антоненко О. А.	79

Особливості порядку оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення на морському та річковому транспорті Бездольний М. Ю.	82
Аналіз міжнародного та національного законодавства щодо забезпечення морської безпеки Бондар В. В.	84
Сучасні проблеми чинності КК України у просторі Боровенко В. М.	87
Комплексність та системність у формуванні Стратегії морської безпеки України Горбаньов І. М.	92
Правові проблеми використання земель морського транспорту Григорєцька І. І.	94
Господарсько-правові засоби забезпечення морської безпеки Громенко Ю. О.	98
Безпека судноплавства суднами змішаного плавання та внутрішнього плавання Чорноморського регіону за національним законодавством України: окремі аспекти Кострицький І. Л.	100
Нормативно-правове регулювання у сфері кібербезпеки в судноплавстві Краснікова О. В.	104
Проблеми гармонізації національного законодавства України з Протоколом ООН про вогнепальну зброю та Конвенцією ООН проти транснаціональної організованої злочинності Кришевич О. В.	108
Протидія нелегальній міграції на шляхах морського сполучення: окремі проблеми та напрями удосконалення Луценко Ю. В.	111
Кримінальні процесуальні повноваження капітана українського морського судна Навроцька В. В.	115
Міжнародно-правове регулювання використання автономних суден в контексті безпеки мореплавства Смирнова С. А.	117

Морська безпека України Южека Р. С.	121
MARITIME SECURITY AND INTERNATIONAL MARITIME ORGANIZATIONS	
Міжнародно-правові підходи до вирішення Егейського спору: перспективи та реалії Ахмедова Е. Р.	123
Аналіз виконання вимог з питань захисту суден від кіберризиків Бичковський Ю. В.	126
The state department of maritime and river transport of Ukraine Vasta V. V.	130
Міжнародна безпека в Чорноморському регіоні Ліннік Ю. В.	132
Балто-Чорноморський союз як безпека в Чорноморському регіоні Луцюк М. С.	135
Особливості нормування санітарно-гігієнічних параметрів на морських суднах Ляшенко О. Б.	138
Історія створення міжнародної морської організації та участь України в її діяльності Мевша А. В.	142
Особливості правового статусу Міжнародного трибуналу з морського права Новікова М. М.	145
Міжнародна морська організація та участь України в її правотворчій діяльності Шевчук В. В.	147
THE ROLE OF LAW-ENFORCEMENT AGENCIES IN ENSURING MARITIME SECURITY	
Національна поліція як суб'єкт реалізації Стратегії морської безпеки України Албул С. В.	152
Створення системи військової юстиції в Україні як суттєвий чинник національної безпеки Алябов Ю. В.	154

Проблеми забезпечення підрозділами Держприкордонслужби охорони суверенних прав України на морські простори Баранов С. О., Рибаченко С. П.	159
Особливості кваліфікації створення та керівництва злочинної спільноти Беніцький А. С.	163
Порядок надання поліцейськими домедичної допомоги потерпілій особі при утопленні Вайда Т. С., Голенко Н. М.	167
Procedural ensuring of a proper investigation of criminal proceedings by the facts of violation of cybersecurity of navigation in the world and on inland water transport Voloshanivska T. V., Fedorov I. V.	171
До питання взаємодії правоохоронних органів при розслідуванні кримінальних правопорушень, пов'язаних із забрудненням водних об'єктів Галицька О. К.	174
Роль інституту викривачів у протидії з корупцією Державної прикордонної служби України для забезпечення морської безпеки Гнатенко В. С.	178
Розмежування повноважень Державної служби морського та річкового транспорту України, органів Національної поліції у запобіганні та протидії адміністративним правопорушенням Горбач-Кудря І. А.	182
Участь підрозділів Національної поліції у забезпеченні морської безпеки Єсімов С. С.	186
Деякі безпекові морські заходи Національної поліції України та навчальних закладів Азовсько-Чорноморського регіону Херсонської області Жильцов О. Л., Новіков М. М.	190
Роль Збройних Сил України у забезпеченні оборони морських портів Карпенко В. С., Бондаренко В. О.	193

Забезпечення морської безпеки в Балто-Чорноморському регіоні Крут К. О.	196
Дотримання прав людини в діяльності Служби безпеки України як одного із суб'єктів забезпечення морської безпеки Луценко Я. Л.	199
Забезпечення морської безпеки правоохоронними органами США на прикладі Служби кримінальних розслідувань ВМС США) Макаренко В. С.	203
Деякі питання досудового розслідування злочинів на морському транспорті Наливко Н. В.	206
Особа підозрюваного як елемент криміналістичної характеристики контрабанди на морі Янковий М. О.	210
CURRENT STATE AND CHALLENGES OF MARITIME SECURITY OF PORTS OF THE BALTIC-BLACK SEA REGION	
Сучасний стан об'єктів гідротехнічної інфраструктури портів «Великої Одеси» Калюжна В. С., Дубровський М. П., Калюжний О. В.	213
Організована злочинність як фактор впливу на безпеку портів як об'єктів критичної інфраструктури держави Рега Ю. О., Щоголев С. В.	216
Гібридні дії Росії в Криму 2003–2008 рр. як загроза безпеці в Чорноморському регіоні та предтеча збройної агресії проти України 2014 р. Соколюк С. М.	219
ACTIVITIES OF STATE ARMY UNITS IN MARITIME SECURITY	
Правове забезпечення військово-морської діяльності як пріоритет державної морської політики України Костова Н. І.	225
FIGHT AGAINST MARITIME TERRORISM, SMUGGLING, AND ILLEGAL DRUG TRAFFICKING	
Запобігання та протидія контрабанди наркотичних засобів та тероризму на морі Александрова О. Р., Коломієць Ю. М., Карапет'янц С. І.	228

Відповідальність за тероризм у проєкті Кримінального кодексу України Балобанова Д. О., Конопельський В. Я.	232
Актуальні питання підготовки поліцейських до виконання службових обов'язків із використанням плавзасобів Бахчеван Є. Ф., Мосузенко В. Ю., Головацький О. О.	236
Криміналістичне забезпечення протидії контрабанді наркотиків, що вчиняється на морському транспорті Гора І. В.	238
Негласні слідчі (розшукові) дії як фактор забезпечення морської безпеки Денисенко М. М.	242
Протидія організованим злочинним угрупованням, що вчиняють злочини, пов'язані з незаконним обігом наркотиків у Чорноморському регіоні Єгоров С. О., Байов В. О.	246
Питання вдосконалення законодавства України стосовно відповідальності за створення терористичної групи чи терористичної організації Ємельянов В. П.	250
Транснаціональна економічна злочинність на морі Завидняк І. О.	253
Усвідомлення природи тероризму як ключ до контролю над ним Калуга В. Ф.	256
Значення аналітичного пошуку при виявленні ознак контрабанди на морському кордоні Калугін В. Ю.	258
Проблемні аспекти реалізації повноважень капітана морського судна у протидії злочинності Кобко Є. В.	261
Обґрунтованість криміналізації вчинення сприяння терористичній діяльності Кожевник О. А.	264

Криміналістичне забезпечення розслідування злочинів на об'єктах критичної інфраструктури Балто-Чорноморського регіону Колесник В. А.	268
Аналіз проблемних питань притягнення до відповідальності за контрабанду на підставі аналізу судової практики Макаренко О. Ю., Макаренко Н. А.	271
Морський тероризм як суспільно-небезпечне і протиправне явище Мельник Д. С.	273
Проблемні питання боротьби з контрабандою наркотичних засобів на морському транспорті Ходанович В. О.	278
Співвідношення та розмежування морського піратства та тероризму на морі Юнку І. І.	281
RESPECT FOR SEAFARERS' RIGHTS AS A COMPONENT OF MARITIME SECURITY	
Особливості соціально-трудова права моряків: право на репатріацію Андрусенко О. А.	286
Оподаткування прибутку українських моряків Березенко І. В.	288
Гарантії забезпечення трудових прав працівників морських портів в умовах пандемії Добрянська О. Д., Пунда О. О.	291
Особливості проведення контролю щодо умов праці і життя моряків Іванова А. В.	294
Дотримання прав моряків в міжнародному та національному законодавстві Кравцова М. О., Кравцов О. Г.	298
Деякі нормативні проблеми регулювання репатріації моряків Марченко О. А.	301
Проблеми пенсійного забезпечення моряків Наливко Н. В.	305

PARTICULARITIES OF TRAINING AND RETRAINING OF MARITIME SECURITY OFFICERS Психологічні засади забезпечення ефективної діяльності працівників морської безпеки Кретчак О. М.	309
INTERRELATION OF MARITIME SECURITY AND ECONOMIC, ENVIRONMENTAL, FOOD, INFORMATION, AND ENERGY SECURITY OF THE BALTIC-BLACK SEA STATES Правове регулювання екологічними ризиками в морському просторі під час збройних конфліктів Борщевська О. М.	312
Проблематика екологічного стану Азовського та Чорного моря Буц В. І., Буц І. М.	315
Застосування кримінальної відповідальності юридичних осіб для захисту екологічної безпеки та запобігання тривалому забрудненню навколишнього середовища: теорія та практика Буц І. М.	319
Морська безпека та екологічна безпека: деякі аспекти взаємозв'язку та взаємовпливу Гоштинар С. Л.	321
Оцінювання екологічних ризиків у північно-західній частині шельфової зони Чорного моря Даус М. Є., Даус Ю. В.	324
Зміцнення інституційної спроможності Бюро економічної безпеки України як запорука забезпечення морської безпеки держави Дзюба Ю. П.	329
Відшкодування шкоди від забруднення прибережних зон Дришлюк В. І.	331
Розвиток морської вітроенергетики як крок до енергетичної безпеки України Ель Хадрі Юссеф, Берлінський М. А., Сліже М. О.	334
Чорне море як акваторія гібридної війни проти України Ірха К. О.	338

Морська безпека як складова національної економічної безпеки держави Кузьменко Ю. В., Думанський Р. В.	342
Екологічні аспекти забезпечення морської безпеки країн Балто-Чорноморського регіону Лобойченко В. М., Рашкевич Н. В., Леонова Н. О.	344
Інституціональні особливості морської та енергетичної безпеки в Балто-Чорноморському регіоні початку ХХІ століття: інструментарій і дипломатія міжнародних акторів (досвід Румунії та України) Ціватий В. Г.	346
COUNTERING MARITIME ILLEGAL MIGRATION, HUMAN EXPLOITATION AND TRAFFICKING Проблема торгівлі людьми, її особливості та шляхи вирішення Баранова А. О.	351
Нелегальна міграція як засіб виживання в країнах пострадянського світу Беляєва О. П.	352
Торгівля людьми: шляхи запобігання Воронцов А. В.	356
Протидія нелегальній міграції морем: правові аспекти Герашенко О. С., Удренас Г. І.	359
The problem of combating human trafficking in the Baltic sea Kolesnyk A. Ye.	364
Міжнародно-правове регулювання протидії нелегальній міграції на морі Кортукова Т. О., Благодарний А. М.	367
Основні механізми протидії незаконній міграції морем Кравцова М. О.	371
Нелегальна міграція та торгівля людьми як складник організованої злочинності Невмержицький С. М.	374
Стан наукової розробленості проблеми оперативно-розшукового забезпечення виявлення та розслідування торгівлі людьми в морському середовищі Форос Г. В., Мельнікова О. О.	378

**THE FUNCTIONING OF MARITIME SEARCH
AND RESCUE TEAMS**

Діяльність морської пошуково-рятувальної служби України

Бурлаченко Д. А., Волошин А. О., Заяц С. В. 382The concept of a coastal zone from the point of view
of the functioning of the maritime search and rescue services**Kanifolskyi O. O., Krysiuk L. M. 384**Функціонування казенного підприємства
«Морська пошуково-рятувальна служба»**Козоріз В. О. 388****MARITIME SECURITY MAINTENANCE**Інструментальні засоби автоматизованого проектування
комплексу технічних пристроїв інформаційної системи**Балтовський О. А. 390**Технічні засоби зв'язку та обробки інформації
щодо морської безпеки**Войченко Т. О. 394**

Методика розрахунку гармати ствола за критерієм опору втомі

Кібаков О. Г., Хомяк Ю. М., Жеглова В. М. 398Оцінка точності методу прискореного визначення границі
витривалості відновлених деталей судових механізмів і машин**Конопльов А. В., Шумило О. М., Кононова О. М.,
Галевський В. В., Рожко О. К., Чередарчук Н. І. 404**Кіберризика в системах управління безпекою
на морському транспорті**Костюк Ю. В., Самойленко Ю. О. 407**

Організації нейромережевої моделі Вінера

Сіфоров О. І. 410

КОМПЛЕКСНІСТЬ ТА СИСТЕМНІСТЬ У ФОРМУВАННІ СТРАТЕГІЇ МОРСЬКОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Горбаньов Ігор Миколайович

*кандидат юридичних наук, доцент,
декан факультету підготовки фахівців для органів
досудового розслідування,
Одеський державний університет внутрішніх справ
м. Одеса, Україна*

Україна є морською державою зі славетним минулим. У теперішній час перед державою постають нові сучасні виклики, які доцільно враховувати у Стратегії морської безпеки України. Ми приєднуємося до загальнонаціональної позиції, що морська безпека посідає важливе місце у системі національної безпеки держави, і розробка відповідної стратегії є одним з ключових завдань.

Вплив окремих держав змінив геополітичну розстановку сил у галузі світової морської діяльності. Вони вкрай негативно вплинули на морський потенціал, його економічну та військову складові, всі взаємопов'язані компоненти: транспортний, промисловий, військово-морський та науково-дослідний флоту, науку про океан, різні галузі промисловості, систему базування та терміналів, і, тим більше, моряків з їх різноманітними та унікальними спеціальностями. Сьогодні зміцнення морської безпеки країни є об'єктивною потребою.

У зв'язку з цим, формування Стратегії морської безпеки України (далі – Стратегія), як складової стратегії національної безпеки України, повинні

враховувати різноякісні та різноспрямовані підходи, які відповідають принципам системності та комплексності.

Важливість вказаних принципів для Стратегії проявляється також у освоєнні та експлуатації біоресурсів Чорного та Азовського морів, дослідницьких заходах у Світовому океані, охороні навколишнього середовища, використанні корисних копалин на шельфі, пасажирських перевезеннях, туристичній та торговельній галузі господарства у прибережних морських просторах може суттєво вплинути на конкурентоспроможність країни у фінансовій, комерційній, науковій та соціальній сферах, на створення умов, що забезпечують реалізацію національних та геополітичних інтересів держави. Переорієнтація значної частини товарних потоків на експорт, розширення внутрішньої та міжнародної торгівлі і багато інших аспектів зовнішньоекономічної діяльності прямо та опосередковано пов'язано з безпекою морського судноплавства.

Стратегія повинна враховувати проблематику судноплавства у регіоні впливу, та окремо деталізована військово-морська компонента з відповідним грифом обмеження доступу. Розробка документу повинна ґрунтуватися на досвіді провідних країн світу та імплементації відповідних стратегій, з урахуванням діючих національних та міжнародних нормативно-правових актів, у тому числі у сфері морського права.

Також є доцільним передбачити у Стратегії програму модернізації морського та річкового флоту, у тому числі, шляхом концесії державного та приватного капіталів при будівництві й експлуатації флоту та портової інфраструктури. В умовах зростання загроз міжнародного тероризму морська безпека виходить за межі професійних інтересів морської спільноти, стає в один ряд з іншими загальнонаціональними проблемами.

Запропонована структура Стратегії морської безпеки України, що складається з механізму її реалізації, координації та контролю; конкретних кількісних та якісних показників є зваженою та повністю виправданою, проте, на нашу думку, з метою захисту національної безпеки України вказаного роду окремі положення повинні мати відповідний гриф секретності. Звісно, при стратегічному плануванні державної політики облік безлічі економічних, екологічних, соціальних факторів має важливе значення, але є ризики використання вказаної інформації потенційними державами-супротивниками.

З метою комплексного підходу до формування Стратегії, на нашу думку, є доцільним розгляд наступних напрямів морської безпеки:

- визначення місця морської безпеки в рамках міжнародного політичного порядку діяльності на морі, а також суб'єктів, здатних надавати регулюючий та контролюючий вплив на вказану безпеку;
- з урахуванням сучасних ризиків розглянути можливості удосконалення методологічної основи національних стратегій національної безпеки;

– за видами загроз щодо протидії міжнародним та національним кримінальним проявам: тероризм, піратство, забруднення навколишнього середовища, контрабанда, незаконний обіг наркотичних засобів, незаконна міграція, експлуатація та торгівля людьми;

– удосконалення системи державних органів протидії загрозам морській безпеці України, у тому числі, органів, що ліквідують наслідки морських аварій та катастроф;

– аналітичне опрацювання геополітичних наслідків існуючих енергетичних (транспортування нафти та нафтопродуктів Чорним морем) та комунікаційних проєктів.

Як підсумок зазначимо, що Стратегія морської безпеки України на сучасному етапі розвитку держави з урахуванням ризиків та загроз може бути складена з наступних структурних елементів: 1) пріоритети національних інтересів України у басейні Чорного та Азовського морів; 2) цілі та основні напрями державної політики при забезпеченні морської безпеки України; 3) поточні та прогнозовані загрози та ризики морській безпеці України; 4) зовнішньополітичні та внутрішні умови реалізації національних інтересів України; 5) напрями зовнішньополітичної та внутрішньополітичної діяльності держави для забезпечення інтересів і безпеки у басейні Чорного та Азовського морів; 6) напрями, завдання та ресурси реформування й розвитку сектору безпеки і оборони, а також окремих галузей економіки для забезпечення морської безпеки України.

Також пропонується присвоєння грифу секретності тим положенням Стратегії морської безпеки України, які можуть бути використані потенційними державами-супротивниками.

International scientific conference «Maritime security of the Baltic-Black Sea region: challenges and threats»

December 23, 2021

Izdevniecība «Baltija Publishing»
Lacplesa iela 41A, Rīga, LV-1011

Iespiests SIA «Izdevniecība «Baltija Publishing»
Parakstīts iespiešanai: 2021. 20. decembris
Tirāža 100 eks.